

6 клас

Урок №46

Дата:

СВІТОВИЙ ОКЕАН ТА ЙОГО ЧАСТИНИ

Мета: формувати поняття «Світовий океан» та ознайомити з його складовими; формувати знання про види суходолу в океані; розвивати первинні практичні навички визначати географічне положення океанів та його складових, визначати глибини морів та океанів за шкалою глибин; розвивати вміння самостійно працювати з джерелами географічних знань; виховувати географічну культуру, взаємодопомогу, толерантність, розширювати світогляд учнів.

Обладнання: атласи, підручники, настінна карта півкуль, контурні карти.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні зможуть розкривати ознаки понять «океан», «море», «затока», «протока», «острів»; називати та знаходити на карті океани, найбільші моря, затоки, протоки, материки, острови, півострови; користуватися шкалою глибин; визначати географічне положення водних об'єктів.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

Прийом «Інтелектуальна розминка» — «Світлофор»

Що таке світовий кругообіг води? Назвіть причину та наслідки світового кругообігу води.

З яких частин складається гіросфера?

Які океани ви знаєте?

Як води суші пов'язані зі Світовим океаном?

Яка частина площі поверхні Землі припадає на Світовий океан?

«Конкурс творчих питань»

Учні ставлять запитання, підготовлені вдома. Якщо в класі не можуть відповісти на запитання, то автори пропонують свої варіанти відповіді.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прийом «Практична теорія»

Ви вже знаєте про те, що колись на Землі існував один материк — Пангея, з усіх боків оточений єдиним океаном. Рухи літосферних плит розділили цей величезний суходіл на шість частин, які, у свою чергу, поділили єдиний океан на чотири складові. Однак, незважаючи на такі серйозні зміни в обрисах суші та води, океан зберіг свою цілісність. Із будь-якої його точки можна потрапити до будь-якої іншої, не перетинаючи суходолу. Не вірите? Спробуйте!

Здійснімо подорож Світовим океаном, ознайомимося з його частинами та з'ясуємо особливості ділянок суходолу в океані.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Світовий океан та його складові

Світовий океан — безперервна водна оболонка земної кулі.

Світовий океан умовно поділяється на чотири океани: Тихий, Атлантичний, Індійський і Північний Льодовитий.

Океан — це частина Світового океану, розташована між окремими материками. (Поняття «океан» в перекладі з грецької означає «велика річка, що оточує Землю».)

Прийом «Картографічний практикум»

1) Знайдіть на карті океани та зробіть висновки про встановлення меж між ними.

2) Підпишіть назви океанів на контурній карті.

У складі океанів виділяють моря.

Моря — це частини океанів, відокремлені від них суходолом або підняттями дна. Розрізняють внутрішні та окраїнні моря.

Прийом «Картографічний практикум»

За картою наведіть приклади внутрішніх та окраїнних морів.

Океани і моря при березі утворюють затоки: бухти, губи, фіорди, лимани.

Затока — це частина моря чи океану, яка заходить у сушу, але має вільний зв'язок з океаном чи морем.

Бухта — невелика затока, відокремлена від моря невеликими півостровами і мисами, які виступають у море.

Губа — називається затока довгастої форми з гирлом річки у її вершині (Обська губа).

Фіорд — вузька і глибока затока, яка глибоко врізується у сушу і обмежена крутими, прямовисними берегами.

Лимани — мілководна затока, що утворилася при затопленні морем гирла річки, часто відокремлюється від основної частини моря косою.

Прийом «Картографічний практикум»

а) За картою знайдіть та назвіть найбільші затоки Світового океану.

б) Установіть, як називаються об'єкти, що з'єднують океани, моря, затоки.

Протока — вузька частина Світового океану, яка розташовується між двома ділянками суші і з'єднує між собою дві водойми.

Висновок 1. Світовий океан становить основну частину гідросфери. Частинами Світового океану є океани, моря, затоки, протоки.

2. Суходіл в океані (робота з картою)

Материк — величезна ділянка суходолу, що з усіх або майже з усіх боків оточена морями або океанами.

Острови — порівняно невеликі ділянки суходолу, з усіх боків оточені водою.

Якщо острови розташовані недалеко один від одного, то таку групу називають архіпелагом. Найбільший острів — Гренландія; за площею він у 3,5 раза більший за територію України.

За походженням острови поділяють на *материкові*, *вулканічні* й *коралові*.

Материкові — це частини материка, що відокремилися внаслідок руху земної кори. Розташовані переважно на материковому шельфі. Наприклад, острів Великобританія, Мадагаскар, ШріЛанка.

Вулканічні — утворилися під час виверження вулканів на дні морів та океанів. Вони невеликі за площею, розміщуються групами, у рельєфі виокремлюються підвищені конуси вулканів. До них належать Гавайські, Курильські та інші острови.

Коралові острови складені вапняковими скелетами коралових поліпів — дрібних тварин, які живуть у тропічних водах. Такі острови утворюються на мілководді (до 50 м) в теплих водах, де можуть розвиватися поліпи.

Найбільша коралова споруда у світі — Великий Бар'єрний риф біля східних берегів Австралії.

Кораловий острів, що має форму суцільного або розірваного кільця, називають **атолом**.

Півострів — ділянка суходолу, сполучена з материком і оточена з трьох боків водою.

Найбільшим півостровом у світі є Аравійський. Його площа майже в 5 разів більша за територію України. Найбільший півострів України — Кримський.

Висновок 2. У Світовому океані розташовані материки, острови, та півострови.

3. Шкала глибин

Пригадайте, що таке шкала висот та для чого вона призначена.

Шкала глибин — кольорова діаграма, яку використовують на картах для позначення особливостей рельєфу дна океанів.

Шкала глибин змінюється від густого синього кольору в найглибших місцях — глибоководних жолобах до світло-голубого на мілководдях і шельфах — підводних околицях материків.

Ізобати — лінії, що з'єднують ділянки дна з рівною глибиною.

Максимальні глибини морів та океанів на картах позначають числами блакитного кольору.

Висновок 3. При роботі з картою середні глибини океанів та їхні складові визначають за шкалою глибин, максимальні — за числовими позначеннями.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Практична робота №6 (початок). Позначення на контурній карті назв морів, проток, заток, островів, річок, озер.

Гра «Подорож океанами» (робота в групах)

Учні складають характеристики географічного положення океану за картами атласу.

Дидактичні картки для роботи груп

Назва океану	
--------------	--

У яких півкулях розташований	
Береги яких материків омиває	
Найбільші: А) моря Б) затоки В) острови Г) півострови	
Середні глибини	
Максимальні глибини	

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

Прийом «Прес-конференція»

Обговорення результатів роботи.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати текст §39 підручника (Т.Г.Гільберг).
2. Виписати визначення в зошити.
3. Позначити на контурній карті моря, затоки, протоки, материки, найбільші острови, півострови, архіпелаги (практична робота № 7).
4. Скласти кросворд за визначеною номенклатурою.

ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДО УРОКУ

Загальна площа Землі становить 510 млн км², при цьому Світовий океан займає 360,67 млн км². На кожен квадратний кілометр суходолу припадає 2,4 км² води. У Північній півкулі океан займає 61 % всієї поверхні, у Південній — 81 %.

Найбільший і найглибший океан — це Тихий. Площа його з морями — близько 180 млн км², перевищує площу всіх материків. Так, на його акваторії досить вільно розмістилися б усі материки і залишилося б місце для другої Африки. У Тихому океані розташована і найбільша кількість морів (25) та островів — близько 10 тисяч. Більшість островів перебувають у центральній частині океану та на його окраїнах на сході й особливо на заході. Ці острови утворюють єдину острівну частину світу — Океанію.

Найбільше і найглибше на планеті море — Філіппінське, що в Тихому океані. Площа цього моря 5,7 млн км².

Найменше море — Мармурове, розташоване між Середземним і Чорним морями. Його площа лише 12 тис. км², що в три рази менше від Азовського моря. Довжина моря — 280 км, найбільша ширина — 80 км, найбільша глибина — 1273 м, воно містить лише 4 тис. км² води, що у 80 разів менше, ніж, наприклад, Азовське море.

Наймілководніше море на Землі — Азовське, середня глибина якого 8 метрів, а найбільша — не перевищує 15 метрів. За площею Азовське море не перевищує 39 тис. км², що в одинадцять разів менше від Чорного моря. Серед усіх морів земної кулі Азовське море найглибше врізується в материк.

Основні характеристики океанів

Назва океану	Площа, млн. км ²	Об'єм, тис. км ³	Глибина, м	
			Середня	Найбільша
Атлантичний	92	330,1	3600	9218
Індійський	76	284,6	3740	7455
Північний Льодовитий	15	18,1	1225	5450
Тихий	179	710	3960	11022